

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

voor
ouders

De nieuwe regels voor gastouderopvang

Voor de communicatie over en implementatie van de wijzigingen in de gastouderopvang is een Implementatiebureau opgericht. Dit bureau informeert en ondersteunt gastouderbureaus en gastouders. Het heeft bovendien een coördinerende rol in de communicatie door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD Nederland, Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK), de Belastingdienst en de brancheorganisaties in de kinderopvang.

Voor vragen en informatie kunt u terecht bij Postbus 51, www.postbus51.nl of 0800-0851. Op www.implementatiekinderopvang2010.nl vindt u actuele informatie, de wet- en regelgeving en alle formele documenten.

Waarom nieuwe regels voor gastouderopvang?

De regels rondom gastouderopvang veranderen vanaf 1 januari 2010. U kunt in deze brochure lezen wat er verandert en wat u moet doen om zich op deze veranderingen voor te bereiden. Als uw gastouder niet voor 1 september 2010 wordt aangemeld bij de gemeente en voor 1 januari 2011 staat ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang, moet u de kinderopvangtoeslag over heel 2010 terugbetalen. Informeer daarom nu al bij uw gastouder en uw gastouderbureau of zij tijdig aan de nieuwe eisen gaan voldoen. U kunt de checklist gebruiken voor het voeren van gesprekken met uw gastouder en uw gastouderbureau.

Als u aan het werk gaat, wilt u dat uw kind op een goede manier wordt opgevangen. De laatste jaren kiezen ouders steeds vaker voor gastouderopvang. Gastouders komen tegemoet aan de wensen van ouders die opvang in een huiselijke omgeving zoeken. Vooral in dunbevolkte gebieden en voor ouders met onregelmatige werktijden biedt de gastouderopvang goede mogelijkheden. De gastouderopvang is daarmee uitgegroeid tot een volwaardige vorm van opvang. De groei heeft echter ook nadelen. Soms wordt kinderopvangtoeslag gegeven voor situaties waarvoor deze niet is bedoeld. Zo declareren mensen meer dan 70 uur gastouderopvang per week of declareert een gescheiden moeder de dagen dat de vader het kind opvangt. Daarnaast kan op dit moment de kwaliteit van de opvang niet altijd goed gecontroleerd worden.

De overheid vindt het belangrijk dat gastouderopvang kan blijven bestaan. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap neemt daarom nu maatregelen om de kwaliteit en betaalbaarheid van gastouderopvang te garanderen en misbruik tegen te gaan. Vanaf 2010 moeten gastouders gaan voldoen aan hogere kwaliteitseisen op het gebied van deskundigheid, veiligheid en hygiëne. Gastouders moeten een diploma of een ervaringscertificaat hebben. Alleen gastouders die aan de eisen voldoen, komen in een nieuw Landelijk Register Kinderopvang te staan. U komt in 2010 voor kinderopvangtoeslag in aanmerking als uw gastouder voor 1 september 2010 wordt aangemeld bij de gemeente en voor 1 januari 2011 in het Landelijk Register staat. Op deze manier kan de overheid controleren en garanderen dat uw kind zich in een veilige en gezonde omgeving goed kan ontwikkelen. Om kinderopvang betaalbaar te houden, gaat de maximum vergoeding voor kinderopvangtoeslag voor de gastouderopvang omlaag.

Al deze maatregelen hebben gevolgen voor u als ouder die gebruik maakt van gastouderopvang. Wij realiseren ons dat dit de nodige inspanning van u vergt, maar vragen u om met ons te investeren in de toekomst van de gastouderopvang.

Wat verandert er?

Vanaf 1 januari 2010 zijn de regels voor gastouderopvang anders. Hier vindt u de belangrijkste wijzigingen op een rij. Verderop in deze brochure worden de wijzigingen toegelicht.

Wijziging	Wat betekent dit voor u
Er komen hogere kwaliteitseisen voor gastouders en gastouderopvang. →	Vraag uw gastouderbureau en uw gastouder of zij gaan voldoen aan die eisen. Lukt dit de gastouder niet (op tijd), dan heeft u bij deze gastouder geen recht meer op kinderopvangtoeslag. U moet dan een wijziging of stopzetting voor kinderopvangtoeslag doorgeven aan de Belastingdienst.

Wijziging	Wat betekent dit voor u
<p>Er komt een Landelijk Register Kinderopvang voor goedgekeurde gastouderbureaus en gastouders. →</p>	<p>Uw gastouder moet voor 1 september 2010 worden aangemeld voor controle door de GGD en voor 1 januari 2011 in het register staan. Informeer bij uw gastouderbureau en uw gastouder of dit in orde komt. Kijk in de loop van 2010 in het register of uw gastouder wel echt wordt ingeschreven.</p> <p>Als u twijfelt of uw gastouder op tijd aan de eisen zal voldoen, kunt u bij het gastouderbureau een andere gastouder vragen die wel aan de eisen voldoet.</p>
<p>Kinderopvangtoeslag wordt alleen toegekend voor opvang bij gastouders die tijdig worden aangemeld en tijdig in het register staan. →</p>	<p>Wordt uw gastouder voor 1 september 2010 aangemeld en staat uw gastouder voor 1 januari 2011 in het register, dan geldt deze registratie voor heel 2010. U heeft dan recht op kinderopvangtoeslag over heel 2010 voor de opvang bij deze gastouder.</p> <p>Is uw gastouder niet tijdig aangemeld of staat uw gastouder op 1 januari 2011 niet in het register? Dan moet u de ontvangen toeslag over 2010 terugbetalen.</p>
<p>De maximum vergoeding die u per uur ontvangt in de vorm van kinderopvangtoeslag gaat omlaag. →</p>	<p>Het maximum van de kinderopvangtoeslag voor gastouderopvang gaat per 1 januari 2010 omlaag. Het bedrag dat u aan kinderopvangtoeslag krijgt, wordt berekend over maximaal € 5,- per uur (dat was € 6,10). Als u in 2010 meer betaalt voor de opvang (inclusief de kosten van het gastouderbureau) dan moet u het deel dat hoger is dan € 5,- zelf betalen.</p> <p>De hoogte van de kinderopvangtoeslag is ook afhankelijk van de hoogte van uw inkomen en het aantal kinderen.</p>
<p>U mag uw gastouder niet meer rechtstreeks betalen. →</p>	<p>U moet de kosten voor de opvang betalen aan het gastouderbureau. Het gastouderbureau betaalt de gastouder.</p>
<p>De opvang vindt plaats op één locatie. De GGD ziet erop toe dat deze locatie voldoet aan veiligheids- en hygiëne-eisen. →</p>	<p>Als uw gastouder op meer dan één locatie kinderen opvangt (bijvoorbeeld bij de gastouder zelf en bij een ouder thuis) dan voldoet uw gastouder niet aan de nieuwe eisen. U heeft alleen recht op kinderopvangtoeslag wanneer uw gastouder in de loop van 2010 de opvang gaat verzorgen op één locatie en aan de overige eisen voldoet.</p>

Kwaliteitseisen voor gastouders

U gaat met een gerust hart aan het werk, als uw kind wordt opgevangen door een deskundige gastouder, in een schoon en veilig huis. Om deze kwaliteit te garanderen en te toetsen, heeft de overheid nieuwe kwaliteitseisen opgesteld. Uw gastouder moet ook nu al voldoen aan kwaliteitseisen. Uw gastouderbureau ziet erop toe dat dit gebeurt. Veel kwaliteitseisen blijven hetzelfde, maar er zijn ook nieuwe eisen, zoals de deskundigheidseisen, waaraan uw gastouder moet voldoen.

Waar moet u op letten bij uw gastouder?

- Gastouders moeten minimaal een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn of een ervaringscertificaat hebben (zie het kader op p. 7). Ook moeten alle gastouders in het bezit zijn van een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van Het Oranje Kruis.
- Bij uw gastouder mogen maximaal 6 kinderen tegelijk zijn, inclusief de eigen kinderen onder de 10 jaar.
- Uw gastouder mag niet meer dan 5 kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Ook weer inclusief eigen kinderen.
- Er moet een risicoanalyse zijn waarin de veiligheids- en gezondheidsrisico's in kaart zijn gebracht en een plan om deze risico's te verkleinen (zoals traphekjes en beveiligde stopcontacten).
- Als uw gastouder kinderen jonger dan 1,5 jaar opvangt moet er een aparte slaapruiimte zijn voor deze kinderen.
- Er zijn binnen en buiten voldoende speelmogelijkheden, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen.
- In de woning waar gastouderopvang plaatsvindt, mag niet worden gerookt.
- Gastouders mogen maar op één adres kinderen opvangen. Een gastouder mag niet meer bijvoorbeeld op maandag bij zichzelf thuis een kind opvangen, en op dinsdag bij u thuis uw kind opvangen. Het opvangadres waar alle kinderen worden opgevangen, mag bij de gastouder of bij één van de ouders zijn. Als de opvang plaatsvindt bij één van de ouders, mogen daar ook kinderen van andere ouders worden opgevangen.
- Uw gastouder moet 18 jaar of ouder zijn en mag niet op hetzelfde adres wonen als u.
- Uw gastouder spreekt tijdens het werk Nederlands, Fries of een andere Nederlandse streektaal.
- Als de opgevangen kinderen tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats) mag de gastouder een andere taal spreken.

Uw gastouderbureau is verplicht om voor 1 januari 2010 schriftelijk aan u te laten weten of het verwacht dat uw gastouder op tijd aan deze eisen voldoet. **Informeer hiernaar!**

Voor een volledig overzicht van de eisen kunt u terecht op www.implementatiekinderopvang2010.nl (toetsingskader gastouders)

Hoe kan een gastouder aan de opleidingseisen voldoen?

Diploma van niveau mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn

Gastouders die in het bezit zijn van een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn voldoen aan de deskundigheidseisen.

of

Diploma halen of een ander diploma

Gastouders die geen diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn hebben, kunnen alsnog het diploma behalen. Daarvoor is het niet altijd nodig om de opleiding te volgen, maar kunnen zij ook alleen examens doen. Daarnaast voldoet een aantal andere diploma's, bijvoorbeeld SPW-3 of SPW-4.

of

Ervaring in plaats van een diploma

Veel gastouders hebben in de praktijk veel kennis en vaardigheden opgedaan. Die ervaring kunnen ze omzetten in een ervaringscertificaat (EVC, ook wel 'erkenning van verworven competenties'). In de EVC-procedure wordt gekeken of een gastouder met praktijkervaring dezelfde kennis en vaardigheden heeft als iemand met een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn.

en

Certificaat Eerste Hulp aan Kinderen

Iedere gastouder moet ook een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van Het Oranje Kruis hebben (zie www.ehbo.nl). Cursussen voor dit certificaat worden op verschillende plaatsen in Nederland gegeven.

Tegemoetkoming kosten

Voor de EVC-procedure geldt een financiële tegemoetkoming. Meer informatie over deze tegemoetkoming, de opleidingseisen en de andere diploma's die aan de eisen voldoen, vindt u bij Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK, www.stichtingbkk.nl)

Opname in het Landelijk Register Kinderopvang

Controleer of uw gastouder wordt ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang

Gastouders en gastouderbureaus die aan de eisen voldoen komen in het nieuwe Landelijk Register Kinderopvang. Dit register wordt in de loop van 2010 gevuld met gastouders die gecontroleerd zijn door de GGD. U heeft recht op kinderopvangtoeslag over 2010 als uw gastouder voor 1 september 2010 door het gastouderbureau is aangemeld én voor 1 januari 2011 in het Landelijk Register staat. U hoeft dan de toeslag die u heeft ontvangen voor de opvang bij deze gastouder niet terug te betalen. Het is daarom belangrijk dat u in 2010 blijft volgen of uw gastouder in dit register wordt ingeschreven.

Procedure goedkeuring gastouders en gastouderbureaus

De GGD beoordeelt of gastouders aan de kwaliteitseisen voldoen. Het gastouderbureau regelt de aanmelding van ouders voor deze beoordeling. Doet het gastouderbureau dit voor 1 september 2010, dan is er voldoende tijd om de gastouder te beoordelen en in te schrijven in het register voor 1 januari 2011.

Ook uw gastouderbureau moet aan nieuwe kwaliteitseisen voldoen. Bestaande gastouderbureaus worden daarom in de eerste maanden van 2010 voorlopig geregistreerd in het Landelijk Register. Pas na een positieve beoordeling door de GGD wordt deze registratie definitief gemaakt. Lukt dit niet voor 1 januari 2011 dan wordt het bureau uit het register verwijderd. Uw gastouder krijgt dan drie maanden de tijd om over te stappen naar een ander bureau dat wel is geregistreerd. Lukt dat niet dan wordt na drie maanden ook de registratie van de gastouder ongedaan gemaakt en verliest u vanaf dat moment het recht op toeslag.

Rekenvoorbeeld

Geen vergoeding

Gemma en Stanley hebben twee kinderen die 16 uur per week verzorgd worden door hun oma. Ze past graag op haar kleinkinderen, maar wil geen EVC-procedure doorlopen en heeft ook geen diploma mbo-2 Helpende (Zorg en Welzijn). Oma krijgt € 3,- per uur. Tot nu toe kregen Gemma en Stanley, die samen een modaal inkomen van €33.000,- per jaar hebben, hiervoor € 353,- toeslag per maand. Als oma de opvang blijft verzorgen, hebben Gemma en Stanley geen recht op kinderopvangtoeslag meer.

RUSSELL
C·H·A·L·L·E·N·G·E

Betaling en vergoeding

Betaling via het gastouderbureau

Als u in aanmerking wilt komen voor kinderopvangtoeslag, moet u vanaf 1 januari 2010 uw gastouder betalen via een gastouderbureau. U mag uw gastouder dus niet meer rechtstreeks betalen. Op die manier kan de Belastingdienst de betalingen controleren en zien of de toeslag op de juiste plaats terecht komt. Uw gastouderbureau moet ook een schriftelijke overeenkomst met u afsluiten, waarin duidelijk staat vermeld welk deel van uw betaling voor de gastouder is en welk deel u betaalt voor de dienstverlening van het gastouderbureau zelf. Als het gastouderbureau daarnaast nog kosten in rekening brengt bij uw gastouder, moet dat ook worden vermeld. Zo kunt u makkelijker kiezen met welk gastouderbureau u in zee gaat.

Maximum vergoeding kinderopvangtoeslag

De maximum vergoeding die u per uur ontvangt in de vorm van kinderopvangtoeslag gaat omlaag. Het bedrag dat u aan kinderopvangtoeslag krijgt, wordt berekend over maximaal € 5,- per uur (dat was € 6,10). Als u in 2010 meer betaalt voor de opvang (inclusief de kosten van het gastouderbureau) dan moet u het deel dat hoger is dan € 5,- zelf betalen. Informeer daarom bij uw gastouderbureau wat het nieuwe tarief is voor 2010. Betaalt u per uur minder

Rekenvoorbeeld

Uurprijs boven het maximum

Janine en Sara werken beiden in de zorg en hebben een gezamenlijk inkomen van € 25.000,- per jaar. Ze hebben voor hun zoon 20 uur opvang per week bij een gastouder die op tijd aan de kwaliteitseisen voldoet. Zij betalen hiervoor € 5,90 per uur aan het gastouderbureau. In 2009 kregen ze hiervoor een toeslag van € 432,- per maand. In 2010 daalt het maximum van de kinderopvangtoeslag van € 6,10 naar € 5 per uur. Janine en Sara krijgen in 2010 € 366,- per maand.

dan € 5,-, dan blijft het bedrag dat u ontvangt aan kinderopvangtoeslag waarschijnlijk ongeveer hetzelfde. De hoogte van kinderopvangtoeslag blijft uiteraard afhankelijk van de hoogte van uw inkomen en het aantal kinderen.

Tip: U kunt uw kinderopvangtoeslag voor 2010 berekenen met de calculator kinderopvang op www.minocw.nl.

Kosten gastouderbureau terugvragen

Blijkt eind 2010 dat uw gastouder niet tijdig is aangemeld of niet tijdig is ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang, dan moet u de kinderopvangtoeslag voor heel 2010 terugbetalen. U kunt dan wel de kosten terugvragen die het gastouderbureau in rekening heeft gebracht voor haar eigen dienstverlening. In de wet is opgenomen dat deze kosten dan niet verschuldigd zijn.

Wijzigen of stopzetten kinderopvangtoeslag

Iedereen die in 2009 kinderopvangtoeslag ontvangt, krijgt eind 2009 bericht van de Belastingdienst over de kinderopvangtoeslag over 2010. Maakt u in 2009 gebruik van gastouderopvang? En verwacht u dat uw gastouder in 2010 niet aan de nieuwe eisen gaat voldoen? Dan moet u aan de Belastingdienst doorgeven dat er iets verandert in uw situatie. U ontvangt van de Belastingdienst nog een brief waarin staat wat u moet doen en hoe u wijzigingen voor 2010 kunt doorgeven. Wacht deze brief af.

Maakt u in 2010 nog steeds gebruik van gastouderopvang? Dan moet u opnieuw aangeven voor hoeveel uren u van gastouderopvang gebruik gaat maken. We voorkomen op deze manier dat u automatisch een te hoog bedrag aan kinderopvangtoeslag krijgt doorbetaald, dat u vervolgens moet terugbetalen. De Belastingdienst geeft vanaf november 2009 meer informatie over de procedure.

U kunt uw kinderopvangtoeslag voor 2010 berekenen met de calculator kinderopvang op www.ocw.nl.

Wat kan er gebeuren?

Uw gastouderbureau is verplicht om u voor 1 januari 2010 schriftelijk te laten weten of uw gastouder naar verwachting voor 1 september 2010 aan de nieuwe eisen zal voldoen. Er kunnen dan verschillende situaties ontstaan:

- Uw gastouder kan of wil niet aan de kwaliteitseisen voldoen. Blijft u bij deze gastouder, dan heeft u geen recht op kinderopvangtoeslag. Als u over 2010 een toeslag ontvangt, moet u die terugbetalen. U kunt ook overstappen naar een kindercentrum, of het gastouderbureau om een andere gastouder vragen.
- Uw gastouder wordt voor 1 september 2010 aangemeld, krijgt een positieve beoordeling van de GGD en is voor 1 januari 2011 ingeschreven in het register. U houdt recht op kinderopvangtoeslag. De hoogte kan wel veranderen (zie p. 10).
- Uw gastouder voldoet niet op tijd aan de deskundigheidseisen of krijgt een negatieve beoordeling van de GGD. U heeft geen recht op kinderopvangtoeslag, en moet de toeslag over heel 2010 terugbetalen. U kunt dan wel de kosten terugvragen die het gastouderbureau in rekening brengt voor haar eigen dienstverlening.
- U krijgt halverwege 2010 signalen dat de gastouder niet op tijd aan de kwaliteitseisen zal voldoen. Uw gastouderbureau is dan verplicht om al het mogelijke te doen om u een nieuwe gastouder aan te bieden die naar verwachting wel op tijd aan de kwaliteitseisen kan voldoen. U moet er dan rekening mee houden dat u een eventuele toeslag over de periode waarin u gebruik heeft gemaakt van de eerste gastouder moet terugbetalen.

Rekenvoorbeeld

Uurprijs onder het maximum

Joost en Yasmine brengen hun zoon en dochter al een tijdje bij een gastouder in de buurt. Het gastouderbureau rekent € 4,50 per uur per kind. In 2009 kregen Joost en Yasmine, met hun inkomen van € 60.000,- , € 3,25 per uur voor het eerste kind en € 4,23 per uur voor het tweede kind vergoed. Gastouder Esther voldoet aan de kwaliteitseisen. Omdat de uurprijs onder het nieuwe maximum van € 5,- per uur ligt en het inkomen van Joost en Yasmine gelijk blijft, blijft ook de kinderopvangtoeslag gelijk.

Checklist voor een gesprek met uw gastouder.

Uw gastouderbureau is verplicht u voor 1 januari 2010 schriftelijk te laten weten of uw gastouder naar verwachting voor 1 september 2010 aan de nieuwe regels voldoet. Het is verstandig om hier ook zelf bij uw gastouder naar te informeren. U kunt uw gastouder de onderstaande vragen voorleggen.

De locatie van de gastouderopvang

- Vangt uw gastouder op één adres kinderen op?
- Komen er niet meer dan 6 kinderen tegelijk, inclusief de eigen kinderen van de gastouder?
- Komen er niet meer dan 5 kinderen tegelijk, als deze kinderen allemaal jonger zijn dan 4 jaar? Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Komen er niet meer dan 4 kinderen tegelijk van 0 en 1 jaar, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief de eigen kinderen van die leeftijd.
- Heeft de opvanglocatie een aparte slaapruiimte voor kinderen jonger dan 1,5 jaar?
- Zijn er binnen en buiten voldoende speelmogelijkheden, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen?
- Is er een risico-analyse veiligheid en gezondheid en is er een plan van aanpak om deze risico's te verkleinen (traphekjes e.d.)?
- Is de gehele woning altijd rookvrij?
- Woont de gastouder niet op hetzelfde adres als waar u woont?

De deskundigheid van de gastouder

- Heeft uw gastouder een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) welzijn?
- Heeft uw gastouder een ander diploma dat aan de eisen voldoet?
- Als uw gastouder een examen of EVC-procedure gaat doen, denkt uw gastouder dit voor 1 september 2010 met goed gevolg af te ronden?
- Heeft uw gastouder een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van Het Oranje Kruis?
- Is uw gastouder 18 jaar of ouder?
- Spreekt uw gastouder tijdens het werk Nederlands, Fries of een andere Nederlandse streektaal?
- Vangt uw gastouder kinderen op die tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats) en spreekt ze daarom een andere taal?

Eisen aan het gastouderbureau

- Check of uw betaling aan de gastouder vanaf 1 januari 2010 via uw gastouderbureau gaat verlopen.
- Check of in het contract met uw gastouderbureau de kosten voor opvang en voor de dienstverlening van het gastouderbureau afzonderlijk worden vermeld.

Bij Postbus 51 kan uw gastouder een brochure aanvragen met daarin alle specifieke eisen voor gastouders. Bel 0800-8051 of kijk op www.postbus51.nl.

Meer informatie:

Algemene informatie: www.minocw.nl

Algemene vragen: www.postbus51.nl of 0800-8051

Indien Postbus 51 u niet verder kan helpen neem dan contact op met het Implementatiebureau kinderopvang:

www.implementatiekinderopvang2010.nl of 070-3028250.

Kinderopvangtoeslag, www.toeslagen.nl

Opleidingseisen gastouders, www.stichtingbkk.nl

Geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van Het Oranje Kruis: www.ehbo.nl

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend. De inhoud ervan geeft de stand van zaken weer op 1 oktober 2009 en geldt onder de voorwaarde van definitieve besluitvorming over de maatregelen in de gastouderopvang. De AMvB's en ministeriële regelingen die hierop betrekking hebben worden in het najaar in de Staatscourant en het Staatsblad gepubliceerd en op de website van het Implementatiebureau geplaatst.

Deze brochure is een uitgave van:
**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

Productie
Directie Kinderopvang
Directie Communicatie

Vormgeving
Balyon, Zoeterwoude

Druk
Habo DaCosta, Vianen

OCW39077/08BK2009G102

De brochures voor ouders, gastouders en
gastouderbureaus zijn verkrijgbaar bij
Postbus 51. Bel 0800-8051
of kijk op www.postbus51.nl.